

FAKTA- ARK

DØMMESMOEN

DØMMESMOEN, GRIMSTAD

Som en av landets største eiendomsaktører og eiendomsbesittere har Statsbygg et stort ansvar for å sikre og bevare de nasjonale verdiene som våre verneverdige eiendommer og kulturminner representerer.

I 2009 markeres Kulturminneåret med arrangementer over hele landet. Dagliglivets kulturminner er temaet. Mange mennesker har sitt daglige virke i verneverdige bygninger som Statsbygg forvalter.

Velkommen til Statsbyggs eiendommer i Kulturminneåret!

FAKTA

Byggeår: kontinuerlig fra ca. 1780
Adresse: Dømmesmoen, Grimstad
Bruk: Universitetet i Agder

Eies og forvaltes av Statsbygg.

Norsk hagebruksmuseum tilbyr omvisninger etter avtale.

HISTORIKK

Dømmesmoen var officersgård omkring 1780, prestegård fra 1846, og i 1866 kjøpte Grimstad kommune deler av eiendommen. I en periode var gården delt i to: Øvre og Nedre, og ble samlet igjen da staten ved Landbruksdepartementet kjøpte eiendommene i 1922 og startet Statens havebruks-skole. Eiendommen er på 590 mål og består av et indre og et ytre parkområde, skog og dyrket mark. I 1994 ble virksomheten en del av Høgskolen i Agder.

Gårds- og skoleanlegget består av 25 bygninger oppført i perioden 1700 - 2002. Både bebyggelse, hage og parkanlegg har stor kulturhistorisk verdi. Det finnes også omkring 50 gravhauger, steinsettinger og bautasteiner fra ca 200-600 f.kr., som bidrar til et unikt kulturmiljø.

STATEN OVERTAR

I 1915 tok staten ansvaret for den til da private hagebruksutdanningen, med mål om å bringe utdanningen opp på et like høyt nivå som de beste landbruksskolene. Skolen skulle ta opp både mannlige og kvinnelige elever. I 1922 ble det første skolebygget på Dømmesmoen reist. Samtidig ble de eldre gårdsbygningene holdt i hevd. Siden er det kommet til flere bygnin-

ger, slik at gårds- og skolehistoriens mange lag er tydelig.

PARKANLEGGET

I parken finnes en av landets større samlinger trær og busker, stauder og blomster (hhv. 750 og 350 arter og sorter). Parken omslutter dammen, som er anlagt over et naturlig oppkomme og var tidligere vannforsyning til Grimstad by. Ved dammen står Dømmesmoeika, 450-500 år gammel. Ved staudehagen ligger også Ibsens urtehage, en samling apotekerurter fra tiden da Henrik Ibsen var apotekerlærling i Grimstad. Norsk hagebruksmuseum holder til her.

Raet som er en morenerygg fra siste istid går gjennom eiendommen på Dømmesmoen og den delen som ligger på eiendommen er den best bevarte delen av raet. Det er spor etter bosetning helt fra jernalderen. Områ-

kring 1860, ble anlagt som rideallé for datteren Sophie? Den ble etter sigende plantet så smal for at det ikke skulle være plass til ridende beilere ved siden av datteren.

...at det er mange automatisk fredete kulturminner på Dømmesmoen, blant annet flere gravhauger og bautasteiner?

...at Dømmesmograna er en podet, serbergran med svært smal og hengende form?

...at Knut Hamsun ruslet i området, blant annet ved "Edens hage", mens han skrev *På gjengrodde stier*?

det er rikt på arkeologiske spor, og det er gjort funn av blant annet smykker og bautasteiner.

DAGENS BRUK

Dømmesmoen i Grimstad brukes i dag av Universitetet i Agder.

Fra 1923 drev Statens gartnerskole Dømmesmoen med parkanlegg, driftsbygninger, undervisningsbygg og internater. I 1991 ble dette en del av Agder ingeniør- og distriktshøgskole og fra 1994 ble stedet en del av Høgskolen i Agder som fra 2007 er Universitetet i Agder. Gartnerutdanningen ble nedlagt i 1998, og Dømmesmoen er i dag undervisningssted for førskolelærerstudier og allmenlærerstudier ved Universitetet i Agder.

VISSTE DU..?

...at lindealleen som ble plantet av sogneprest Axel Christian Pharo om-

FREDET ANLEGG

Anlegget består av 25 bygninger, av disse er to administrativt fredet og to er vernet. Bygg Øvre som er administrativt fredet er under rehabilitering og skal tilbakeføres til opprinnelig Sveitserstil fra 1860.

KONTAKTINFO

Spørsmål om eiendommen kan rettes til eiendomsforvalter Gunder Gundersen mobil 959 78 446.

Statsbygg markerer Kulturminneåret med arrangementer på eiendommer over hele landet - du finner program på våre nettsider:

www.statsbygg.no

UTGIVER

Statsbygg
Juni 2009
Opplag: 100
Foto: Statsbygg